

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 22/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om utvidgning av Liesjärvi nationalpark

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 juni 2004 en proposition med förslag till lag om utvidgning av Liesjärvi nationalpark (RP 109/2004 rd) till miljöutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (JsUU 21/2004 rd) ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hannu Karjalainen, överinspektör Jukka-Pekka Flander och överinspektör Tuuli Loven, miljöministeriet
- biträdande direktör Marja-Liisa Hintsanen och regionchef Jere Rauhala, Forststyrelsen
- kommundirektör Matti Setälä, Tammela kommun
- skogsexpert Sini Harkki, Finlands naturskyddsförbund rf.

PROPOSITIONEN

Propositionen syftar till att Liesjärvi nationalpark, som inrättades 1956 och utvidgades 1982, ska utvidgas ytterligare genom att ca 1 530 hektar statsägd mark införlivas i nationalparken. Området består huvudsakligen av gammal statsägd mark. En del av det område som införlivas har förvärvats till staten för naturskyddsändamål.

Huvuddelen av Liesjärvi nationalpark och av de områden som föreslås bli införlivade i den ingår i Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkänt. Liesjärvi nationalpark omfattar efter utvidgningen ca 2 200 hektar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Liesjärvi nationalpark inrättades 1956 och utvidgades 1981. Nationalparken omfattar 660 hektar. Det är enligt utskottets mening ytterst viktigt att nationalparken på föreslaget sätt utvidgas med ca 1 530 hektar statsägd mark för att den ska bli tillräckligt stor. En nationalpark ska

enligt 11 § i naturvårdslagen (1096/1996) omfatta minst 1 000 hektar. Nationalparkerna i södra Finland bedöms allmänt vara alltför små med tanke på skyddsmålen och skyddsbehoven.

Nationalparkerna är natursevärdheter öppna för alla. Parkerna är ett sätt att bevara orörd natur och trygga naturens mångfald, där får växter och djur vara i fred och naturens egen förändringsprocess fortlöpa. Nationalparkerna påverkas också av klimatförändringen, främmande arter och markanvändningen i de ekonomiska regionerna. Numera är man allt oftare tvungen att allt oftare sätta in vårdande åtgärder inte bara inom enskilda områden utan i hela nätet av skyddsområden för att upprätthålla och återställa naturens egna processer, strukturer, arter och utvecklingsförlopp. Nationalparkerna är också viktiga livsmiljöer för djur, eftersom det hos oss annars saknas områden där djuren exempelvis på grund av besvärliga naturförhållanden får vara i fred.

Utvidgningen av Liesjärvi nationalpark höjer definitivt områdets skyddsvärde om man ser till områdets viktigaste egenskaper, skogs- och strandnaturen samt landskapet. En högmossa och vattennatur hör till tillskotten när parken utvidgas. Merparten av de områden som utvidgningen gäller ingår i Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkände den 20 augusti 1998, och i förslaget till komplettering av Finlands nätverk Natura 2000, som statsrådet godkände den 8 maj 2002.

Också med tanke på rekreationsbruk är det bra att nationalparken utvidgas. År 2003 hade nationalparken ca 15 000 besökare. När området utvidgas blir det också lättare att använda det för rekreation.

Redan nu erbjuder Liesjärvi nationalpark allmänheten bra bastjänster vad gäller demonstration och delvis också undervisning. I de nya områdena ingår området Kaksvetinen och skyddsområdet för gammelskogarna i Perho, som varit f.d. Tammela skogsinstituts undervisningsskog. Numera har naturresursenheten vid Forssan ammatti-instituutti avtalat att få använda området. Utskottet understryker att skötsel- och nyttjan-

deplanen bör uppgöras med hänsyn till att institutet kan fortsätta sin verksamhet inom området.

I skötsel- och nyttjandeplanen samordnas naturvårdsmålen och behoven att använda området för rekreation. Liesjärvi nationalpark utgör en viktig bit av ett större nät av fritisleader på Tavastlands sjöplatå. Det gäller att i skötsel- och nyttjandeplanen se till att naturturismföretagens kunder har tillgång till tältplatser och guide- och servicekonstruktioner inom naturparken samt möjligheter att nå andra vandrings- och sjöleder i trakten.

Jord- och skogsbruksutskottet resonerar i sitt utlåtande kring de skogs- och trafikskador som älgarna åsamkar inom området. Utskottet kommer till att jakt bör tillåtas i syfte att reglera stammarna av älg och små rovdjur under tider och inom områden som anges i skötsel- och nyttjandeplanen.

Miljöutskottet konstaterar att naturvårdslagens 15 § 2 punkt tillåter att antalet individer av en djurart decimeras, om arten har förökats sig allt för mycket eller annars blivit skadlig. Detta får ske under förutsättning att syftet med att området inrättades inte äventyras och att den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen ger sitt tillstånd. Enligt 16 § i naturvårdslagen kan genom förordning föreskrivas om andra undantag från fridlysningsbestämmelserna för nationalparker och naturreservat än de som nämns i 14 och 15 §, om detta inte äventyrar syftet med att området inrättades. Undantagen kan gälla bland annat rätten att jaga.

Utskottet vill med hänvisning till det ovan sagda påpeka att den gällande lagstiftningen tillåter jakt i jaktvårdssyfte. Dessutom är det tillåtet att driva älg inom den nuvarande nationalparken och det kan också tillåtas inom det utvidgade området. Vad beträffar naturvårdslagens 16 § hänvisar utskottet till sitt betänkande (MiUB 17/2004 rd) om lagen om Pallas—Yllästunturi nationalpark och därtill uttalandet om att lagstiftningen om nationalparker måste ses över för att motsvara kraven i 80 § i grundlagen. Utskottet framhåller att nationalparken fortfarande är rätt liten till arealen efter utvidgningen. Eftersom skogsbruk inte bedrivs inom nationalpar-

ken blir skogarna gamla och blir med tiden olämpliga miljöer för hjortdjur. Dessa åtgärder öppnar inte för en allmän jakträtt i nationalparken, menar utskottet.

Det är trots allt viktigt att regeringen tar reda på vad de olika användargrupperna anser om möjligheterna att utnyttja nationalparkerna för rekreationsändamål och utreder hur åsikterna kunde samordnas så att nationalparkernas naturskyddsvärden kan tryggas. Det behövs strategiska riktlinjer när pressen på att få använda i synnerhet nationalparkerna i södra Finland för rekreationsändamål hela tiden hårdnar. I samma veva bör det göras en utredning om användningen av nationalparkerna och regleringen av hjortdjursstammarna i nationalparkerna i södra Finland.

Utskottet har fått höra om miljöministeriets intentioner att tillsätta en arbetsgrupp med bred expert- och intressentsammansättning. Arbets-

gruppen får i uppgift att försöka hitta en allmänt accepterad, tillförlitlig och användbar modell för bedömning av hjortdjursstammarnas storlek i våra nationalparker och verifiering av de skador hjortdjuren eventuellt ger upphov till i nationalparkerna jämte influensområden. Arbetsgruppen ska också lägga fast principerna för när hjortdjursstammarna i nationalparkerna får decimeras i enlighet med nuvarande naturvårdslagen. Därtill ska arbetsgruppen ta fram användargrupsanpassade regler för hur nationalparkerna får användas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan sagda föreslår miljöutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 8 december 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Heidi Hautala /gröna
medl. Susanna Haapoja /cent
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Kari Kärkkäinen /kd (delvis)
Jouko Laxell /saml

Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd
ers. Esa Lahtela /sd (delvis)
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

RESERVATION

Motivering

Fri jakträtt bör inte tillåtas i Liesjärvi nationalpark. Men djurstammarna bör kunna regleras för att naturens mångfald ska bevaras.

Alltför många älgar kan skada växtligheten och trädbeståndet i nationalparken. Risken för trafikolyckor ökar också om älgstammen är stor.

Små rovdjur, som inte nödvändigtvis hör hemma i Finlands natur, går hårt åt små djur, fåglar och fågelbon. I och med att nationalparken utvidgas ökar behovet att hålla ett öga på djurstammarna och eventuellt reglera dem. Jord-

och skogsbruksutskottet pekar på samma sak i sitt utlåtande. Enligt vår mening borde miljöutskottet ha beaktat detta och uttalat sig enligt vårt förslag.

Förslag

Med hänvisning till det ovan sagda föreslår vi

att jakt tillåts i Liesjärvi nationalpark för att reglera stammarna av hjortdjur och små rovdjur för att naturens mångfald ska bevaras inom området.

Helsingfors den 8 december 2004

Unto Valpas /vänst
ers. Esa Lahtela /sd